

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta

Disertační práce (oponentský posudek)

Studijní program: Hudební teorie a pedagogika

Téma disertační práce: Klavír v soudobé albánské hudbě

Autor práce: Mgr. Egli Prifti

Oponent: doc. MgA. Jana Palkovská

Albánská hudební kultura se zaměřením na klavírní kompozice je autorovým životním odborným tématem. Albánie je autorovou rodnou zemí, zároveň má však E. Prifti ze svých studií četné zahraniční zkušenosti. Tento fakt mu umožňuje na jedné straně hluboce vlastenecký přístup, velké pochopení pro jedinečnost této země, mentalitu jejích obyvatel a kultury, pro specifika hudební řeči a emocionální obsah hudebního projevu, na druhé straně pak odstup a možnost objektivního hodnocení z hlediska kontextu dějinného, sociálního a kulturního vývoje Evropy. Svou disertační prací *Klavír v soudobé albánské hudbě* přímo navazuje na svou diplomovou práci *Albánská hudební kultura se zaměřením na klavírní umění a systém výuky hry na klavír* (obhájena 2010), zároveň se autor tématu věnuje s ještě větším ponorem do hudební struktury těchto děl ve svém studiu na hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze.

Toto téma není dosud nikde u nás či ve světě na této úrovni odborně zpracováno, vzhledem k jeho jedinečnosti je autor ideálním odborníkem pro badatelskou činnost v této oblasti. Proto považují téma za vysoce aktuální. Důležité je, že právě v této době (již je určitý odstup pro objektivní zhodnocení, ale zároveň dostatečná časová blízkost pro zachování autentických zážitků a jejich zaznamenání a pochopení) se albánské hudební kultuře věnuje v rámci evropské kultury tolik zájmu.

Úvod celé práce je vyhrazen seznámení s problematikou daného tématu, se strukturou práce, s cíli a zvolenými metodami. Obsahuje též srozumitelné odůvodnění použité literatury vzhledem ke stanoveným cílům zvláště v oblasti komplexní hudební analýzy. Cíle jsou zde popsány poněkud vágně, ale vzhledem k odbornému zaměření autora, jeho umělecké duši a pedagogické a interpretační erudici samozřejmě akceptovatelně - bylo stanoveno *analytické postižení klíčových rysů albánské instruktivní klavírní tvorby a postižení významu těchto rysů pro potřeby výuky nástrojové hry a širší hudebně pedagogické využití*. Zvolené metody popsaným cílům odpovídají.

Kapitola **Významné okamžiky v dějinách albánské kultury** přináší zcela nové poznatky v kontextuálním zhodnocení vývoje albánské hudby (včetně hudby klavírní) s vývojem

dějinným, sociálním, ekonomickým a kulturním, a to od nejstarších dokladovatelných dob až po 21. století. Svým širokým záběrem je sice poněkud nesourodá a myšlenkově rozptýlená, ale zde je jistě prostor pro další badatelskou činnost autora. Tuto kapitolu považuji z vědeckého hlediska za významně cennou. Bohužel musím upozornit na úplné či skryté shody s prací diplomovou, např. zde na str. 38, 28 (str. 64, 58 práce diplomová) a dalších. Ta není v celé disertaci jako evidentně důležitý výchozí zdroj pro pokračující bádání v daném tématu nikde zmíněna. Tím také není jasně vymezeno, co autor již v minulosti publikoval a co nového do svých výzkumů přinesl v rámci disertační práce.

Kapitola **Klavírní alba** by dle autorem stanovených cílů měla být meritem výzkumu. Sestává z pečlivě popsaných, dobře strukturovaných a kvalitních analýz tří souhrnných sbírek skladeb určených k výuce hry na klavír. Jedná se o alba *24 kusů pro základní školy*, *Klavírní album s albánskými motivy pro žáky základních uměleckých škol* a sbírku *Instrumentální skladby*. Analytická komparace (hudebně teoretická i didaktická) by velmi povýšila smysl této kapitoly. Na tomto srovnání by jasněji vystoupily stanovené cíle této práce – specifikace klíčových rysů albánské instruktivní literatury. Rozbory samy o sobě zdaleka nemohou postihnout úroveň kompozic, pokud nejsou podrobeny srovnání (zde se nabízí Bartók, Kodály, Kabalevský, Martinů, Slavický, Eben nikoli jen názvem skladby a další). Totéž platí o srovnání s originálními lidovými hudebními tématy, jež jsou zdrojem pro dané kompozice a na která je zde pouze slovně poukázáno. Fakt, že nejsou ve zdrojích uvedeny žádné nahrávky, může být záměrem. Byly součástí (včetně zvukové dokumentace) práce diplomové, bez nich by byl rozbor poněkud akademický. Autor je i díky vlastní interpretaci dokonale s analyzovanými skladbami seznámen. Proto akceptuji analýzy jako plně důvěryhodné.

Umělecky hodnotné kompozice vhodné pro koncertní prezentace jsou zpracovány v kapitole **Významné hudební formy v tvorbě albánských autorů**. Tato kapitola je vzhledem k celkové koncepci práce velmi dobře formálně strukturovaná a je velkým přínosem k celkovému zpracování albánské koncertní klavírní literatury. Snad jen podkapitola 7 – Sonátový cyklus a rondo, kde jsou zastoupeny pouze Malé rondo a Sonatina T. Harapiho, by zasloužila rozšíření alespoň o jedno sonátové dílo K. Lary.

Závěry vysvětlují především celkový posun v poznání, badatelskou práci a její postupy, specifika a originalitu. Chybí mi zde explicitní vyjádření badatelských výsledků, které jsou získány na bázi konkrétních analytických postupů. V souvislosti s 2. a 3. kapitolou zde opět vyvstává chybějící komparace se světovou tvorbou (souznění folklóru a neoklasicismu je typické taktéž pro některé koncertní skladby M. de Falla, B. Bartóka, V. Nováka, B. Martinů, G. Enesca a dalších), která by konkrétněji vymezila jedinečné a charakteristické národní rysy albánských kompozic.

Literatura a prameny tak, jak jsou zpracovány, se mi jeví jako částečně problematické. Autor samozřejmě používá v průběhu celé práce kvalitně citační techniku, využívá aktuální originální literaturu albánskou, českou a anglickou. Literatura pro hudební analýzu skladeb je precizně vybraná, jsou uvedena i vzdáleně související díla, která mohou být inspirací pro rozbor skladeb, to autor popisuje v úvodu. Nikde v celé práci ani v seznamu literatury není jediná zmínka o vlastní autorově práci diplomové, ze které nejen vychází, což je jasně patrné

z názvu, ale nacházíme i mnohé faktické či skryté shody (viz výše). Předpokládám, že v rámci své publikační činnosti během studia uveřejnil E. Prifti některé dílčí výsledky své badatelské práce. V seznamu literatury jsem je nenalezla. Dále necituje žádné elektronické zdroje – opravdu žádné nikdy nevyužil? Kniha autorů v čele s Korkutim je v seznamu literatury chybně uvedena (ale v citacích je vše v pořádku). Ačkoli tato disertační práce operuje především s hudbou 20. století a tedy s jejími autory a příslušnou hudebně historickou terminologií (obsaženo i v klíčových slovech), nikde není uvedena jediná publikace zabývající se dějinami hudby 20. století. Dobře je zpracována dokumentace analyzovaných partitur. Jak jsem již výše psala, nejsou ve zdrojích uvedeny žádné nahrávky, což ale může být záměr, který autor jistě vysvětlí.

Závěr:

Disertační práce je z formálního hlediska dokonale vyvážená. Je velmi kvalitně jazykově zpracována. Po stránce výtvarné splňuje požadované standardy. Je možné říci, že obecně splňuje cíle, které byly stanoveny, a to popsánymi relevantními metodami.

Vzhledem ke shodám s necitovanou vlastní autorovou diplomovou prací, která je standardně dostupná, doporučuji zvážit další postup. Dále doporučuji, aby bylo pozměněno poděkování formou Errata.

Vzhledem k povaze tématu, jeho významu a aktuálnosti, autorově odborné hudebně teoretické, pedagogické a umělecké erudici a k řadě poznatků, které práce přinesla, a zařazením těchto poznatků do příslušných kontextů, disertaci doporučuji (byť s výše uvedenými vážnými výhradami) k obhajobě.

doc. Jana Palkovská

V Praze 15. června 2015